

Janneke Metselaar

Paul Biegel et al., *Een huis vol beren*. Met tekeningen van Harrie Geelen., Amsterdam: Van Goor, 1993. ISBN 90.00.02956-2

Het was telkens weer spannend als een oppasavond bij een nieuw gezin zich aandiende. Gewapend met een gloednieuw kinderboek en vol goede moed fietste ik de straat in. Bij het betreffende huis drie gezichten tegen de ruit geplakt. Ondanks het vertrouwen in mezelf, bekropen me dan toch de vragen: Gaan deze kinderen me uittesten? Doe ik het even goed als de vorige (meestal de beste) oppas? Zou het lukken om ze te laten slapen nog voordat hun ouders weer thuis komen? Juist als ouders niet in de buurt zijn, blijken kinderen over een ongebreidelde fantasie te beschikken die ze maar al te graag met de nieuwe oppas willen delen. Probeer dan maar eens de boel tot bedaren te brengen en ze in bed te krijgen. Dan beseffen ze plots dat het wel stil en donker in huis is, zonder ouders en met een nieuwe oppas. Bravoure maakt plaats voor heimwee. Rituelen blijken onmisbaar. Voorlezen! Zal het nieuwe boek de gemoederen tot rust brengen?

Een huis vol beren bevat elf hoofdstukken. Het eerste en laatste hoofdstuk zijn geschreven door Paul Biegel, de overige door Imme Dros, Henk Figuee, Harrie Geelen, Hans en Monique Hagen, Wim Hofman, Simone Schell, Rita Törnqvist, Ellen Tijsinger en Jacques Vriens.

De gloednieuwe teddybeer Patrick heeft een baasje gekregen. Ze zijn onafscheidelijk, maar op een stormachtige dag valt Patrick uit het raam. Na de nodige omzwervingen komt hij in een rusthuis voor afgedankte beren terecht. In onzekerheid of hij ooit het jongetje waar

hij bij hoort terug zal zien, beluistert hij daar één voor één de verhalen van de bewoners van het rusthuis. In de verschillende hoofdstukken staan deze 'berenlevensverhalen' opgeschreven. Zoals het verhaal van Brom de mascottebeer die tijdens een vakantie kwijt raakt op een parkeerplaats en gevonden wordt door een aardig meisje. Z'n oude baasje raakt jaren later bevriend met het meisje en hij vindt op haar kamer zijn beer van vroeger weer terug. Brom wordt de mascottebeer van hun waterpoloteam en als zijn brommechaniek het heeft begeven, brengt het stel de beer naar het rusthuis.

Ook het levensverhaal van de grote zwijgzame beer staat opgetekend in het boek. Hij was jarenlang de schoolbeer die op een goede dag gezelschap kreeg van een nieuwe schoolbeer. Hij werd jaloers omdat de aandacht van de kinderen niet meer alleen naar hem uitging. Tijdens de zomervakantie samen in het poppenbedje toegedekt, moest hij uiteindelijk wel vriendschap sluiten met de tweede schoolbeer.

Eén van de verhalen gaat over Bol, de beer die een das was. Hij werd na twee generaties lang das geweest te zijn door oma's inspanningen een beer voor kleindochter Yosha. Zij stopte op een goede dag de beer pardoos door de brievenbus van het rusthuis, omdat ze zich schaamde voor haar knuffel. Daar kreeg ze spijt van. De bewoners van het rusthuis wachten in spanning af of Bol opgehaald zal worden door zijn baasje.

Een ander verhaal betreft het leven van Grote Beer die met zekerheid weet dat hij eigenlijk niet in het rusthuis thuishoort. Met de nodige poeha verteld hij de rest

van de bewoners van zijn jarenlange ervaring op de kermis. Hij beweert dat hij uiteindelijk zal moeten 'getuigen' omdat hij een overvaller overmeesterd heeft, hoewel niemand in het rusthuis weet wat dat eigenlijk betekent. Zijn spannende verhalen maken de medebewoners jaloers, want niets is zo fijn dan als beer door plakkerige suikerspinhanden opgeraapt te worden.

De BzB, Beer zonder Baas, doet emotioneel verslag van zijn bestaan als etalagebeer. Meerdere malen afgeprijsd en over de helft van zijn lijf verschoten van kleur beschrijft hij hoe eenzaam hij al die jaren was. Maar er was één meisje dat dag in dag uit voor het etalageraam naar hem kwam kijken. Terwijl hij z'n verhaal aan de medebewoners van het rusthuis doet, wordt het hem zelf steeds meer duidelijk dat zij eigenlijk zijn baasje was en dat hij intussen heel veel vrienden heeft gekregen.

Langs deze en andere verhalen trekt *Een huis vol beren* aan de lezer voorbij. De onderwerpen spreken tot de verbeelding: vriendschappen, eenzaamheid, pesten, eerlijkheid, wraak en knuffelen. Het zijn geen zoetsappige verhalen, maar levendige beschrijvingen van de ervaringen van alledag. De verhalen zijn vol fantasie en de grotmenswereld wordt met regelmaat op de hak genomen. In de verhalen draait alles om de fantasierijke berenwereld die voor kinderen toegankelijk is. Deze stijl houdt volwassen (voor)lezers in elk hoofdstuk een spiegel voor. En dat alles met het nodige beren-relativisme: maak het leven niet onnodig ingewikkeld. Het raamwerk van het boek is eenvoudig en geeft iedere auteur de ruimte om op zijn of haar eigen wijze een bijdrage te leveren aan het verhaal over Patrick de jonge beer die wel wat levenswijsheid kan gebruiken. De hoofdstukken zijn authentiek en bevatten hun eigen verhaal. De auteurs van *Een huis vol beren* blijken van goeden huize te komen. Bij aanvang van ieder nieuw hoofdstuk wordt de aandacht van de lezer gegrepen, de beren komen tot leven en laten de lezer met moeite los.

De actieve vorm waar de auteurs voor gekozen hebben, maakt de hoofdstukken levendig en brengt de verhalen dichtbij. De dialogen worden helder weergegeven en het taalgebruik is toegankelijk voor jonge lezers. In gesprek met elkaar nemen de beren bijvoorbeeld geen blad voor de mond. Er dondert eens een beer van een plank naar beneden, of de ene beer zegt de ander onomwonden waar het op staat: 'Houd je bek!'. Een boek met hier en daar het taalgebruik dat menig ouder zijn of haar kind in het dagelijks leven verbiedt, maar dat het voor een kind des te leuker maakt om het boek voorgelezen te krijgen. Door dergelijk taalgebruik blijft de 'moraal van het verhaal' de jonge lezer zonder twijfel langer bij.

De stijl en de aansprekende onderwerpen vormen als het ware de verpakking van de boodschap in de verhalen. Maar er wordt nergens een belerend vingertje opgeheven. Het betreft eerder handige tips voor de dagelijkse praktijk. Al lezend wordt het de lezer bijvoorbeeld duidelijk dat je voor je gevoelens (die je bijvoorbeeld voor je teddybeer hebt) uit mag komen zonder dat je je er voor hoeft te schamen. En dat je met jaloers zijn op een ander niet zoveel opschiet, dat je maar beter in gesprek kunt raken met die ander want daar heb je veel meer plezier aan. En met pesten maak je geen vrienden. Jezelf zijn en zo nu en dan erkennen dat je fout zit, daar dwing je meer respect mee af. Je verplaatsen in een ander is belangrijk om elkaar beter te leren begrijpen. Daar voorkom je misverstanden mee, waardoor je beter met elkaar overweg kunt. De verhalen in het boek verstaan de kunst om aan de jonge lezer op een toegankelijke manier duidelijk te maken wat geschikte omgangsvormen zijn en dat het belangrijk is om op een eerlijke wijze voor je mening en gevoelens uit te komen.

Tot slot de illustraties. De tekeningen van Harrie Geelen verrijken het boek. Geen tuttige gedetailleerde plaatjes, maar eenvoudige, grove, zwart wit tekeningen. Vooral door de eenvoud ervan ondersteunen de illustraties de verhalen krachtig en met verve.

Het ene hoofdstuk van *Een huis vol beren* nodigt uit om in het volgende verder te lezen. *Een huis vol beren* behoeft geen nadere toelichting: bij de eerstvolgende gelegenheid was het eerste wat de oppaskinderen vroegen 'Heb je dat boek weer bij je?' ...!